GAZET'A TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a“ ese:
Marti'a, Joui'a si Sambat'a.

Pretiulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Tieri esterne pe siese luni 14 fr. pe anu 28 franci.

Anulu XLIV.

Se prenumera:
a postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori nefrancate nu se primescu. — Manuscripte nu se retramitu.

Nr. 127. Dumineca 8|20 Novembre 1881.

Brasiovu, 7 Novembre.

Ungurii din Clusiu se plangu, cà Alteti'a S'a printiulu mostenitoriu Rudolf, care cum scimu a venitu pentru scurtu timpu in Ardélu la venatórea de ursi, nu s'a opritu in Clusiu si cà n'a primitu omagiele Kossuthianiloru, cari, dela alegerile trecute predomina totu terêmulu in capital'a de odinióra a acestei tieri. Diarulu „Ellenzék“, intr'unu articulu intitulatu „Ursii“, combate din caus'a acést'a in modulu seu obicinuitu grosolanu si ofensatoriu dispositiunile ce s'au luatu pentru caletori'a printiului.

Nici acestu articulu, cá multe altele de acelasi calibru, n'ar' meritá se fia memoratu din partea nóstra, déca nu ar' atinge unele córde, pentru noi fórte dureróse.

Kossuthianii séu „Independentii“, cum se tituléza ei cu mandria, sunt ce e dreptu in opositiune si prin urmare o enuntiatiune a unui organu alu loru nu ar' trebui sè fia considerata cá esindu din sinulu intregului poporu maghiaru. Sunt inse duóe puncte, in cari se intalnescu gandirile, dorintiele si aspiratiunile tuturoru Maghiariloru fara deosebire.

De càte ori e vorb'a de popórele nemaghiare si de càte ori sê tractéza de Curtea austriaca, care cu totu dualismulu nu s'a maghiarisatu si n'a parasitu inca vechile ei traditiuni, tóte partidele ungare sunt de unu gandu, gat'a de a se opune cu pieptulu „curentului antimaghiaru“, cum ilu numescu ele. In asemeni cestiuni numai limbaginlu le deosebesce, adeca ceea ce unii esprimu „sub rosa“, ceilalti o spunu pe façia, dandu de multeori si cu bàta 'n balta, ut figura docet. Judecandu 'lu din acestu punctu de vedere articlulu din „Ellenzék“ càstiga indata o mai mare importantia.

Fói'a Clusiana constata insasi, cà caletori'a printiului n'are nici culóre politica, nici militara si cà de aceea s'a observatu strictu incognitulu. Astfeliu fiindu dispositiunea caletoriei, era lucru firescu, cá Alteti'a S'a se nu se oprésca la nici o statiune. Inse acést'a n'a impedecatu pe falnicii representanti ai Clusiului, Ugron si Bartha, de a 'si versá puçinu màni'a asupra consiliariloru printiului.

Consiliarii Inaltimei Sale, dicu ei, nu s'ar' interesá, cà in acésta tiéra cu-o desvoltare istorica de sine statatóre si cu-o positiune geografica predominanta traiesce unu poporu, care este fidelu si alipitu de domnitoriulu seu in dile bune si rele, acei consiliari nu ar' semti, cà este de lipsa, cá viitoriulu domnitoriu se cunósca poporulu maghiaru si se véda cum desvoltarea lui 'si-a pastratu caracterulu in acést'a provincia seraca si peritóre de fóme. „In Georgeni, adauge „Ellenzék“, sunt multi ursi. Dér' in Ardélu sunt multi ómeni. Cu ursii se scie luptá fiace venatoriu espertu romanu, dér' acesti ómeni s'ar' fi semtitu onorati, déca ar' fi aflatu, cà Alteti'a S'a voiesce se-i véda si se-i audia si pe ei.“

Asia este. In Ardélu sunt multi ómeni, dér' acesti ómeni nu sunt toti dupa chipulu si asemenarea celoru din Clusiu, nu au toti aceleasi doreri si dorintie, nu si le potu esprimá in un'a si aceea-si limba si nu se bucura toti de aceea 'si ingrijire. Numai o parte mica din ei sunt tractati cá ómenii, ceilalti nu sunt multu mai bine priviti, decàtu nesce ursi, cari retacescu prin muntii padurosi ai tierii cu singur'a menire de a 'si dá pielea persecutoriloru.

Nu numai Unguri traiescu in acésta nefericita provincia, ci si alte popóre, cari sunt cá si ei, de nu mai multu cá ei credincióse domnitoriului loru, in bine si in reu, si cari asemenea si-au pastratu in cursulu veacuriloru caracterulu loru deosebitu.

De ce se mai plangu Ungurii din Clusiu? Nu sunt ei astadi singuri tari si mari, nu ocupa numai ei esclusivu tóte diregatoriile tierii, nu tragu óre numai ei tóte folósele pe candu Romanului 'i revinu numai sarcinele?

Tóte aceste, credemu, trebue se le fia bine cunoscute consiliariloru printiului mostenitoriu si de aceea suntemu de parere, cà ei au doveditu unu deosebitu tactu, déca n'au staruitu cá Alteti'a S'a se dé ocasiune Clusianiloru la o demonstratratiune politica in contra maioritatii poporatiunei tierii, care demonstratiune prin presenti'a fiiului augustului nostru monarchu ar' fi devenitu indoitu de durerósa pentru noi.

Nu putemu nicidecum se ne inchipuimu, cà numai o recéla façia de orasiulu, care asta véra a desfasiuratu stindartulu Kossuthistu, se fi causatu pastrarea incognitului din partea inaltului caletoriu, ci suntemu de credintia cà la acést'a au contribuitu consideratiuni mai inalte politice, cari nu au concesu mostenitoriului tronului, cá, venindu d'intr'o tiéra unde se pune in fiintia principiulu egalei indreptatiri a popóreloru, se dé prilegiu minoritatii din Ardélu de a demonstrá sub nimbulu corónei contra acestui principiu adoptatu de ea.

Cronic'a evenimenteloru politice.

Diarulu „Timpulu“ de Mercuri combatendu formul'a comitelui Andrássy despre „identitatea intereseloru Romaniei cu acelea ale Austro-Ungariei“ dice:

„Pre càtu se scie teori'a acést'a e vechia. Mai cu séma Ungurii binevoiescu a ne dovedi dîlnicu ce identice sunt aceste interese si càtu de multu ne iubescu neamulu si limb'a. Ne petrunde o adeverata duiosía candu ne uitamu peste munti si vedemu cu càta buna credintia se aplica legea nationalitatiloru buna óra, cum pretutindenea limb'a romanésca e intrebuintiata in administratia si in justitia, cum toti functionarii vorbescu cu poporulu in limb'a lui, cum Romanii sunt preferiti chiaru atàtu de multu, in càtu de dragoste .... le vine se iè lumea in capu. Candu cineva are parte de-o priveliste atàtu de doiósa si vede de càtu respectu de càta iubire se bucura conationalii nostri de peste Carpati, mai póte fi indoiéla, cà interessele nóstre si cele austro-ungare sunt identice? Nici càtu-i negru sub unghie. ...“

In numerulu seu de Joi, tractandu totu despre cestiunea Dunarii, „Timpulu“ dice:

„.... Cestiunea Dunarii nu este atàtu de simpla, dupa cum s'ar' paré la prim'a vedere, càci Dunarea fiindu una din principalele càli de comunicatie, pe cari se introduce la noi industri'a straina, monopolulu navigatiunii austriace insémna totu-odata pêna la unu gradu órecare monopolulu importului austriacu. De solutiunea ei atêrna sortii de isbênda ai intregei nóstre politice de emancipare economica; o politica alu carei adversaru interesatu este in lini'a antaia monarchi'a vecina. Interessele reciproce nu sunt identice, dupa cum are bunatatea a sustiené contele Andrássy ci, in casulu celu mai bunu, ele sunt armonisabile. Nu concessii se potu cere, nu concesii se potu dá. Ceea ce se póte face este a se cunósce in marginele adeverului cari sunt industriile, ce se potu infiintiá cu succesu la noi si cari prin urmare ar' trebui aperate si cari sunt acele ce nu se potu infiintia si ale caroru produse s'ar' puté introduce din Austri'a. Astfelu numai interesele economice s'ar' armonisa reciprocu.

„Totu in cerculu discutiei intra, se intielege, si tratarea ce se aplica connationaliloru nostri de peste munte cari forméza aprópe jumetate poporulu romanescu. Luandu-se din calea acestui elementu piedicele artificiale ce se opunu desvoltarii lui intelectuale si economice, dandui-se linistea necesara pentru a se ocupá, precum inclina, cu negotiulu si industri'a Austri'a ar' incetá de-a fi pentru noi o putere atàtu de straina precum este astadi.“

„Alte tratari se potu face c'unu statu, candu amu avé a schimbá gràulu nostru pe obiecte industriale, produse de Romanii invecinati; alt'a e situati'a candu avemu a tratá cu unu statu strainu, in care elementulu romanescu e persecutatu si pusu in neputinti'a de-a lucra impreuna cu noi la oper'a comuna de intregire economica. Nu la cuceriri gandimu, si nici putemu gandi la ele. Dér' gandimu la emanciparea materiala si morala a poporului romanescu de pretutindenea si candu connationalii nostri de peste Carpati n'ar' fi impiedecati prin sîcane politice unguresci, proprii a iritá o consciintia càtu de b'landa, de-a munci in liniste pentru ei, póte cà cestiunea dunaréna nici ar' esiste.“

In siedinti'a dela 15 Novembre a cetitu ministrulu-presiedinte Gambett'a in camera o declaratiune de urmatoriulu cuprinsu:

„A treia óra dela anulu 1875 votulu universalu isi manifesta in deplin'a lui suveranitate vointi'a s'a de a intari republic'a si a-o incungiurá cu institutiuni democratice. Chiamati prin increderea presiedintelui Republicei a formá o noua administratiune n'avemu altu programu decàtu acel'a alu Françiei. Françi'a a cerutu constituirea unui guvernu strinsu unitu, care se servésca de instrumentu de capetenia alu unei politice necontenitu reformatorice graduale si se fia liberu de tóte conditiunile secundarie de neintielegere si stabiciune si se fia intotdéun'a gata de a aperá interessele natiunei inaintea alesiloru ei si de ale dá séma de faptele sale, in fine se intieléga a insufla tuturoru gradeloru hierarchiei respectu, ascultare si activitate. (Aplause) Guvernulu contéza, cà va aflá in ambele camere o maioritate plina de incredere si libera, care se'lu spriginésca la formarea unei administrari disciplinate si necoruptibile, care departe de influintiele personale si de rivalitatile locale se fia insufletitu numai si numai de iubirea si de datori'a càtra statu. (Aplause) Elu intentiunéza, a asigurá reforme, si voiesce, cá printr'o revisiune intielépta si marginita a legiloru constitutiunale se puna un'a d'intre puterile tierei intr'unu acordu mai perfectu cu natur'a democratica a societatii nóstre. (Strigari: fórte bine! Aplause), a urmari cu tenacitate oper'a, asié de bine inceputa de antecessorii nostri, a crescerei nationale (Semne de aprobare), a reluá érasi neamenatu legislatiunea nóstra militara si de a-o terminá (Fórte bine!); fara a micsiorá puterea defensiva a Françiei se gasésca celu mai bunu medilocu de-a face reductiuni in armat'a teritoriala, marina si in sarcinele tierei si fara a aduce scadere financeloru tierii, se usiureze acele sarcini, cari apasa agricultur'a (Fórte bine!)

„Guvernulu are de gandu mai departe de a stabili regimulu economicu alu industrieloru nóstre diferite prin tractate, apoi a dá unu impulsu si o desvoltare mai mare productiunei, transportului si comerciului si prin o stricta aplicare a legiloru bisericesci a asigurá respectulu puteriloru esistente in relatiunile bisericei cu statulu. (Aplause) In fine guvernulu, luandu sub scutulu seu libertatile publice, voiesce se mantiena cu taria ordinea din intru si cu demnitate pacea in afara. Aceste reforme voru ocupa camerele in totu timpulu legislaturei. Spre a le duce la unu bunu stêrsitu si a nu remané inderetrulu problemei, ce ni-o impune de datoria patriotismulu nostru, avemu lipsa de deplin'a incredere a republicaniloru acestei adunari. Ceremu acést'a incredere cu tóta tari'a si contamu pe spriginulu loru. Ne presentamu mandatariloru poporului, fiindu decisi a pune in serviciulu acestuia tóta poterea, curagiulu si activitatea ce-o posedemu. Conformu vointiei tierei vomu face unu nou pasu pe cararea infinita a progressului, ce s'a deschisu democratiei francese(Aplause prelungite.)

Tacere profunda a domnitu la cetirea acestei declaratiuni a guvernului. Cuprinsulu ei a multia-

mitu maioritatea. Accentuarea sustienerei ordinei in intru si a pacii in afara a fost aplaudata; si la finele declaratiunei s'au auditu viui aplause.

Asupra c a b i n e t u l u i G a m b e t t a scrie diarulu anglesu „Times": „Formarea unui cabinetu Gambetta este unu evenementu de primulu rangu pentru intrég'a Europa. Dela succesulu séu nesuccesulu lui politicu depinde inca mai multu, decàtu simpla stabilitate a republicei. Compunerea cabinetului a surprinsu in càtuva. Freycinet si Leon Say sunt tristi, cà nu facu parte din ministeriu, dér' Gambetta posede o mare cunoscintia de omeni, asié cà Francesii potu se aiba incredere in alegerea ce-o facu. Cu tóte acestea noulu cabinetu ne dà multu de ganditu. Elu nu este cabinetulu Gambetta, ci G a m b e t t a i n s u s i. Este impossibilu de a nu vedé in inaltiarea lui Gambetta óre-care reinviare a regimului personalu si o possibila amenintiare a spiritului institutiuniloru republicane. Déca amu crede pe Gambett'a de unu omu cu scopuri esclusivu personale si de-o ambitiune grozava de a ajunge la puterea cea mai inalta: atunci amu trebuí se fimu ingrijati asupra ocasiunei ce i se ofere. Dér' Gambett'a a datu deja multe probe de m o d e r a t i u n e, a b n e g a r e si l e a l i t a t e pentru republica. Elu a ajunsu la positiunea s'a prin mediloce constitutionale si trebue se credemu, cà 'si va esercea puterea in acelasiu spiritu. Aceea inse, cà venirea lui la guvernu insémna unu puntu de intórcere a a f a c e r i l o r u F r a n ç i e i póte si a E u r o p e i, nu se póte nega; dér' totu trecutulu seu este o garantia pentru aceea, cà va fi tare façia de acea ambitiune egoista, care de atàtea ori a devenitu fatala pentru Franç'a. Póte cà concursulu lui Freycinet ar' fi mulcomitu pe multi, cari póte la inceputu voru deveni semtibili, vediendu, cà Gambett'a insusi a luatu asupra'si oficiulu de esterne.

„D a i l y N e w s" nu considera de-o nenorocire, cà Gambett'a a compusu unu ministeriu cu nume de rangu mai secundariu. Franç'a a voitu se véda esecutata politic'a lui Gambett'a si acést'a si-a alesu pentru acestu scopu unu ministeriu devotatu lui. Anglesii ar' trebui sè se bucure, cà Gambett'a a luatu oficiulu de esterne, pentru cà elu doresce relatiunile amicabile intre Angli'a si Franç'a, cari acuma negresitu se voru stringe mai multu.

Dela P a r i s se telegraféza cu dat'a 15 Novembre lui „N. Fr. Presse" urmatórele: Vechiulu partidu, care a fostu pèna acuma la càrma, e desamagitu, din causa, cà Freycinet si Say nu sunt in ministeriu, si déca si organele partidului nu se esprimu directu in contra noului ministeriu, totusi se arata puçinu amicabilu façia de elu. „P a i x" organulu lui Grévy dice: de órace ministrii sunt supusi lui Gambetta, cade asupra acestuia cea mai mare parte, ba tóta responsabilitatea. J o u r n a l d e s D e b a t s" dice: Pe càtu timpu Gambetta voiesce se 'si jertféscà o parte din program'a sa dela Belleville, putemu se intimpinamu noulu ministeriu cu simpathi'a plina de asteptare. Déca si n'avemu unu „mare ministeriu", avemu celu puçinu o programa mare.

Diarele r e a c t i o n a r e si i n t r a n s i g e n t e isi batu jocu de Gambett'a dicèndu, cà din „marele ministeriu" anuntiatu s'a facutu unulu micu, unu ministeriu alu captusielelorn. Henri R o c h e f o r t 'i da numirea de ministeriu alu orbiloru, unde este rege unulu c'unu ochiu. (Alusiune la Gambett'a, care vede numai c'unu ochiu). Mai departe estremii numescu noulu cabinetu unu ministeriu alu dictaturei si dicu, cà Gambetta este capulu fara trupu; ministrii nu sunt decàtu camardinerii lui, elu va face acuma ce va voi.

Foile p r o g r e s s i s t e se esprimu cu multa multiumire asupra noului cabinetu. Gambett'a, dicu ele, voiesce se introduca seriosu reforme. Diarulu „V o l t a i r e" dice, cà Gambett'a n'a voitu se jertféscà cestiunea programei unei cestiuni de persóne. Ossi'a ministeriala se afla de presentu in „Uniunea republicana." In fine scrie „R e p u b l i q u e F r a n ç a i s e" urmatórele: Preferimu mai biue, a vedé intrandu in administratiune ómeni, alu caroru renume mai póte cresce, decàtu ómeni, cari sunt avisati a traí din reputatiunea loru. Discussiunea asupra etatii si a renumelui guvernului nu ne interesóza; importantu e, cà noulu ministeriu este unu ministeriu alu reformei si alu lucrului si cà fiacare voiesce se 'si intrebuintieze tóta activitatea pentru progressulu practicu ce lu astépta tiér'a. A fost de lipsa sè se dè o dovada sincera despre acést'a; guvernulu a trebuitu se fia formatu pe bas'a unui programu comunu si nu pe aceea a afinitatii caracteréloru.

Uuu modelu de scrisóre a unei Regine.

Ministrulu de interne d. C. A. Rosetti a fost onoratu de catra M. S. Regin'a Romaniei cu urmatórea epistola, ce o publica „Romanulu de Vineri:

„Domnule ministru!

Tiér'a nóstra, dupa ce a strabatutu greutatile cari 'i stau impotriva spre a ajunge la deplin'a s'a fiintia de statu, a intratu acum, cu pasi si mai hotariti, pe calea pacinica si roditória a muncei si desvoltarei resurseloru sale proprii.

Netagaduita este solicitudinea si viulu interesu, care s'a desteptatu asta-di la noi, in tóte spiritele luminate si prevedietórie, pentru totu ce se atinge de cestiunile economice si de productiunea nóstra nationala.

Precum in maretii nostri munti, in codrii nostri inverditi, caletorelu intempina nenumerate paraie si isvóre, cari intr'unite in rìuri dau viétia si bogcti'a manóseloru nóstre campii, totu ast-felu si activitatea si labórea poporatiuniloru nóstre in genere, si in speciale gospodari'a casnica a harnicelira nóstre tierance, dau nascere la unu mare numeru de industrii, in cari istetimea mintii se marita, in modulu celu mai surprindietoriu, cu gustulu si semtiulu frumosului. Tiesaturile nóstre tieranesci, velintiele si plocaturile, portulu nostru nationale chiaru, cu armoni'a artistica a culoriloru sale facu admiratiunea strainiloru.

Tóte aceste mici isvóre de productiune, cari la multi paru neinsemnate, ar' puté, intrunite si bine dirigéte, se sape o albia adènca si roditóre, din care s'ar' adapá si cresce ramuri de industria puternice si pline de viétia.

Acelora, cari sunt in fruntea natiunei si mana destinele ei, le revine dreptulu si datori'a d'a cugeta d'aprópe asupra acestoru lucruri si a intocmi, ce voru crede, cà este mai nemeritu.

Pe langa aceia inse, cari potu face binele si avuti'a tuturoru, Eu, cá femeia, cugetu mai alesu le midilóce, prin cari se potu usiura cei seraci. Si óre in aceste timpuri, candu recoltele n'au resplatitu indestulu silintiele muncitoriloru, candu lips'a este mai simtitória pentru toti, candu iérn'a, cu greutatile ei, bate la tóte usile, nu este óre o indoita datoria pentru noi d'a ne gandi si la cei, pe cari sórtea i-au facutu vitregi, dér' pe cari noi nu trebuie se-i lasamu vitregi de mame, de surori?

Déca detori suntemu se damu tóta atentiunea si solicitudinea nóstra saraciloru din orasie, nu trebuie óre se cautamu a ajuta si pe saracii din sate, dandu-le si loru, prin munca bine-cuventata, inlesnirile, de cari au trebuintia pentru dilniculu loru traiu?

M'am ganditu, c'ar' fi póte unu midilocu d'a implini si acésta detori'a. Tierancele nóstre sunt harnice si nu fugu de munca, care este spre binele loru si spre binele obstescu.

Tiesutulu panzei este unu mestesiugu alu loru casnicu.

Statulu are trebuintia de mari catatimi de panza spre a aprovisiona diferitele institutiuni si asiediaminte publice, armat'a, precum spitalele, s. c. l.

De càtu s'aducemu acestu articolu din strainatate, candu 'lu putemu confectioná chiaru aci in tiéra, n'ar' fi mai bine se procuramu cu lucrarea lui esistinti'a la atàtia nenorociti?

Credu cà, spre a ajunge la unu bunu resultatu, s'ar' puté forma, in fiacare orasiu de dómne, care ar' primi comandile ce s'ar reparti in fia-care districtu pentru fabricarea pandiei trebuitóre Statului; aceste comandi s'ar distribui prin comunele rurale, daudu de lucru, mai alesu femeiloru celoru mai sarace si mai demne d'a li se dá unu ajutoru, si comitetele ar' ingriji cá in orasie, cu pànza fabricatatà la tiéra, se se confectioneze obiectele de rufaria trebuinciósé. Plata lucrului s'ar' incasa totu prin aceste comitete, cari ar' plati apoi banii celoru, care au fost insarcinate cu lucrulu.

Càtu pentru Mine, Me voiu simti fericita d'a lua acést'a frumósa opera sub patronagiulu Meu si a-i da totu concursulu. Sunt incredintiata, cà femeile romane, in a caroru anima Dumnedieu a saditu comori de bunatate si de iubire, voru imbratisia acést'a intreprindere cu acelu zelu si caldura, ce ele sciu a pune in tóte faptele bune si milostive. Saracii ne voru bine-cuventa si acést'a va fi multu, destulu chiaru, spre a ne dá cea mai frumósa resplata; dér' póte, cà si economistii ne voru aproba si ne voru multiami, vediendu cà si noi, femeile, cugetamu cum se servimu, la rèndulu nostru, propasirea muncei si industriei nationale.

Domniei-tale, d-le ministru, in a carui anima compatimitória este siguru a gasi resunetu totu ce sufere, totu ce plange, càci, cá cetatianu, cá publicistu, ca omu de Statu, adesea ai suferitu si ai plansu la nenorocirea semeniloru d-niei-tale, si, mai alesu, la clasei muncitóre, indreptezu acést'a a Mea cugetare, si lasu autoritatii si bunei d-niei-tale chibsuintie a-i da form'a si intocmirea ce ea ar' puté dobèndi, fericita déca din acestu micu graunte, aruncatu in ogorulu caritatii romanesci, ar' esi róde, cari se dè pàne saraciloru.

Primesce, te rogu, d-le ministru, incredintiarea stimei ce-ti pastrezu.

Bucuresci, 31 Octobre 1881.

Elisabeta.

Noulu parlamentu germanu.

Màne (17 Nov.), càndu membrii noului parlamentu germanu se voru aduná in sal'a cea alba impregiurulu tronului, — scrie „N. fr. Presse" — unu espertu va puté observá multe, privindu la acestu actu serbatorescu. Conservativii, cari navalira in lupt'a electorala cu trufia, acum'a suntu fara conducètori si impuçinati fórte. Liberii conservativi, cari facura gresiél'a de a se aruncá neconditionatu in braçiele printiului Bismarck, au disparutu aprópe cu desevèrsire. In numerulu de pèna acumu pasiescu in arena numai clericalii; nemiscati si cu privirile retacite siedu acesti'a, cá si càndu gandirile loru ar' sburá departe de palatulu imperatescu din Berlinu, tocmai la Vaticanu, care le este adeveratulu loru conducètoru. Mai multi la numeru si cu o mai mare incredere suntu representantii burgesimei germane, 150 la numeru, pe càndu in parlamentulu trecutu erau numai 112. Ce e dreptu, ei suntu impartiti in trei bataliòne: in nationali-liberali, cari facu opositia cu deosebire in ceea-ce privesce biseric'a; in secessionisti, cari néga, cà cine-va ar' poté se fia economicesce reactionaru dér' toto-data si liberalu; progresisti, cari nu se multiamescu numai cu unitatea germana, ci voiescu si liber'a desvoltare a Germaniei. Aceste deosebiri inse disparu façia de dusmanulu comunu; séu, dupa unu principiu de strategia alu betranului Moltke, se voru urmá cài deosebite, dér' la lupta voru fi intrunite tóte puterile liberale.

„In capulu betrànului maresialu, care de astadata va conduce prim'a siedintia cá presidentu de etate, trebue sè se nasca ciudate gandiri in momentulu, càndu va pasi spre onorificulu seu locu. Odinióra elu a tienutu o vorbire vestita contra social-democratiloru si acumu vede, cà contingentulu din parlamentu alu acestoru „capete de Cariatide" s'a maritu.

„Pe lànga acést'a voru mai veni in dieta si vre-o càti-va deputati democrati din sudulu Germaniei, cari pàna acuma erau corbi albi; Prussi'a ostica si-a tramisu Polonii sei, provinciile imperiale Elsatia si Lotaringi'a au tramisu numai si numai nemultiumiti, cari parte privescu spre Rom'a parte spre Paris. Unde este o legatura nationala, care ar' puté sè intrunésca aceste grupuri deosebite, déca nu la cei 150 de representanti ai burgesimei liberale, cari nu dorescu nimicu pentru sine, nici o egoista politica vamala, nici o scutire de dare — dér cari voru pasi cu atàtu mai energicu pentru binele poporului, de pe umerii carui'a voru departá nesuportabil'a povara a dariloru, de pe spiritulu carui'a voru luá lantiurile papismului?"

Va se dica, asternutulu „omului de feru" nu e tocmai de totu móle, ci e preseratu cu ghimpi din destulu. In noulu parlamentu Bismarck nu mai are nici pe fiiulu seu Wilhelm, nici pe Rauphaupt, nici pe Mirbach, nici pe Kardoff, nici pe principele Hohenlohe, nici pe Frankenberg... totu ómeni pe cari putea contá. Din contra Forkenbeck si Rickert, Lasker si Bamberger, Richter si Virchow, contrarii sei, suntu gat'a sè dè pieptu cu elu. Ce va face priceputulu cancelaru? Se va aliá cu clericalii, cari pretindu o bogata resplatire? Va amaná proiectele sale pentru monopolisarea tutunului, pentru formarea unui socialismu de statu si dieci de alte proiecte nascocite in plesivulu seu capu — séu chiaru va dimissioná?.. suntu intrebari, la care va trebui sè se respunda càtu de curendu, càci positiunea cancelarului façia de noulu parlamentu trebue sè se limpediésca in dilele acestea.

Cá incheiere citàmu din „Nordd. allg. Ztg." nesce sciri cari potu dá óre-care informatiuni la cele pomenite mai susu. „Dupa cum ni se impar-

tasiesce, dice diarulu acest'a cancelarulu n'a cerutu nici in scrisu nici verbalu dela Imperatulu se fia dimissionatu, ci a cerutu numai imputernicire se tracteze cu maioritatea catolica-liberala din parlamentu si se cerce nu cum-va partidele ce formèza acést'a maioritate s'aru hotari impreuna séu numai un'a din ele se iè frenele regimului, si sub ce conditiuni?"

„Cancelarulu vrea se decida acést'a cestiune inainte de a se hotari se 'si continue oficiulu seu façia cu o maioritate, care face opositiune cu deosebire persónei sale. Dupa parerea nóstra elu nu voiesce se iea asupra 'si responsabilitatea de nefastele crise ce s'aru poté intemplá cu unu guvernu esitu din minoritate, de cum-va maioritatea séu o parte din ea se invoiesce se conduca de aici inainte nai'a statului. Indata dupa constituirea parlamentului se astépta decisiunea imperatului asupr'a acestoru propuneri."

Cestiunea Dunarei.

II.

Luptele istorice care au scuduitu teritoriulu Dunarii oriintale, intervenirea continua a mariloru imperie europene in resbelele si 'n tratatele care le-au terminatu, partea luata de tóte puterile in afacerile din Oriinte dela 1856 pena asta-di, crearea unei comissiuni europene de càtre puteri, prelungirea treptata de la 1856 a puteriloru acestei comissiuni, sunt dovedi vedite de insemnatatea ce pune Europ'a la interesele create la Dunare si de vointi'a s'a d'a le apara si d'a le mantiené. D'aceea temerea d'a vedé formandu-se influinti'a preponderante a unei puteri in pagub'a celorlalte, a facutu pe Europ'a se caute midlócele d'a mantiéne neatinsu marele principiu alu libertatii de navigare.

Dintre cele trei imperie orientale, unulu Turci'a, nu luase niciodata parte activa la miscarea economica; sub puntulu de privire politicu, resbelulu din 1878 a slabitu midlócele de care dispunea pentru a'si apará interesele la nerdulu fruntarieloru sale.

Càtu despre celelalte duóe, Russi'a si Austri'a, interesele loru in valea Dunarii sunt prea vedite ca se avemu nevoia d'a le esplica. D'alta parte, déca Françi'a, Germani'a, marea Britani'a si Itali'a au contribuitu cu tóte a introduce si a mantiené controlulu europeanu pe Dunare, este veditu cà fia-care din ele avea se apere interese speciale.

Acestea sunt causele care, de mai bine d'o jumetate secolu, au impinsu marile puteri europene a luá tóte garantiele ce le credu folositóre resolverei cestiuniloru care se léga d'aceea a Dunarei.

Tratatulu din Paris a aplicatu la Dunare regulele promulgate prin actulu dela Vien'a in 1815.

Tratatulu din Berlin a confirmatu tratatulu din Paris si a declaratu cà Puterile voiescu se marésca garantiile asigurate libertatii navigarei pe Dunare. Mantienendu tóte drepturile si prerogativele comissiunei europene, elu o pune intr'o deplina neatêrnare façia cu autoritatile teritoriale. Elu prescrie ca regulamentele de navigare, de politia fluviala si de supraveghiare dela Portile-de-feru pêna la Galati, voru fi elaborate de o comissiune, asistata de delegatii Stàteloru riverane, si cà voru fi puse in armonia cu acelea care au fost séu voru fi edictate pentru percursulu fluviului din josu de Galati (art. 55). In sfêrsitu, esecutarea lucrariloru menite a face se dispara obstacolele pe care Portile-de-feru si cataractele le opunu navigarei, este incredintiata Austro-Ungariei.

Ast-felu, tratatulu din Berlin tinde a mantiné si a confirmá tratatele precedinte privitórie la liber'a navigare.

Elu confirma declaratiunile de principiu si stipulatiunile de faptu stabilite prin aceste tratate. Scopulu seu este, d'a nu lasá traficulu dunarênu in manele unei singure puteri. Principiulu libertatii esclude in adeveru monopolulu comercialu precum si monopolulu politicu. Aplicarea acestui principiu are aici cu atàtu mai multa 'nsemnatate cu càtu acela care ar' esercitá dictatur'a pe Dunareade-josu ar' esercita-o asemenea pe intrég'a peninsula Balcanica. Europ'a a voitu dér', cá interesele comerciale se nu fia monopolisate de o singura putere. Ea a voitu cá fia-care din puteri se pastreze partea respectiva de influintia la Dunarea-de-josu si in peninsula.

In acestu scopu ea a datu votulu deliberativu Romaniei, Bulgariei si Serbiei, pentru regulamentulu ce este de elaboratu.

Inse Austro-Ungari'a are interese atàtu de puternice in càtu unii din barbatii sei politici mergu pên' a lasá sè se 'ntieléga, cà ea ar' avé dreptulu intemeiatu si legitimu d'a acapara libertatea fluviului in folosulu traficului seu si d'a dobêndi ast-felu unu felu de dictatura asupra navigarei pe Dunare.

Aplicarea art. 55 din tratatulu dela Berlin era sè'i dè ocasiunea d'a face o noua incercare pentru a pune man'a p'acést'a preponderantia atàtu de dorita.

D'almintrelea, actiunea ce Austri'a a cautatu totdeauna s'o esercite la Dunare, si care face parte din politic'a traditionale indicata de faimosulu adagiu „Der Drang nach Osten" (aspiratiuni spre resaritu), s'a manifestatu in diferite moduri, dupa 'mpregiurarile momentului séu gruparea puteriloru. In 1855, in urm'a resbelului din Oriinte, si dupa ce vediuse pe Russi'a sdrobita de puterile apusene, Austri'a intervenì la Dunarea-de-josu. In 1878, totu dupa resbelulu din Oriinte, ea 'ncerca se mérga pe nesimtite spre resaritu.

Déca, in 1877, Russi'a ar' fi fost silita sè se dè 'napoi, negresitu amu fi asistatu la o repetire a epilogului resbelului din Crimea. Inarmarile ce se faceau in Austri'a, in momentulu càndu isbandile Turciloru dinaintea Plevnei faceau sè se presimtia o retragere a armateloru ruse, dovedescu acést'a indestulu. Ceea ce Austri'a càtase se faca in 1855, radiemandu-se pe puterile aliate ale apusului, ea ar' fi facut-o din nou, in 1878, radiemandu-se d'asta data pe Germani'a si in numele intereseloru germane. Dér' intervenirea Romaniei, gresielile generaliloru turci si sosirea intaririloru rusesci facura cá lucrurile se iè o façia noua. O intervenire armata in valea Dunarii devenise cu neputintia, cu atàtu mai multu cu càtu devenise neaperata in Bosni'a si in Erzegovina. Aspiratiunile spre resaritu fura dér' amanate; Erzegovina si Bosni'a fura ocupate, si Austri'a merse mai departe ocupandu districtulu Novi-Bazar. Calea spre Salonicu era deschisa Austriei; Mitroviti'a, primulu ei jalon, era in manele sale.

Zavorulu era trasu intre Serbi'a si Muntenegru. Linistita spre Miédia-di, Austri'a 'si relua mersulu unu momentu intreruptu spre Resaritu.

Fara 'ndouiéla, acestu mersu nu putea se fia de càtu pacinicu, adica economicu si comercialu. Obiectivulu seu de capetenia nu putea se fia de càtu Dunarea, marea artera a Europei centrale. Acestu faptu n'are nimicu de càtu fórte legitimu, càci marele fluviu strabate Imperiulu in tota lungimea s'a. D'aceea vedemu in diferite epoce cestiunea Dunarei revenindu din nou in discussiune. Nu putemu suferi, spunu barbatii de statu austro-ungari, cá frumosulu nostru fluviu sè ne scape tocmai acolo unde, invingendu pedicele ce 'i opunu Carpatii, elu devine o mare cale navigabila, deschisa comerciului lumei intregi. Deci valea Dunarei-de-josu a fost in tóti timpii obiectulu celei mai mari solicitudini din partea guvernului austriacu. O puternica companiá de navigare cu vaporu a fost fundata si privilegiata d'acestu guvernu; ea a prosperatu, si asta-di ea monopoliséza aprópe totu traficulu Dunarei. Prin conventiunea comerciala incheiata in 1875 cu Romani'a si prin junctiunile càiloru ferate, mari folose erau asigurate Austro-Ungariei pentru traficulu ei, esportarea ei si introducerea produseloru industriei sale in Romani'a. Ast-felu fiindu, Dunarea, desi curgendu de la Portile de feru pêna la Silistri'a intre Romani'a si Bulgari'a, si dela Silistria pêna la gur'a s'a intre duóe tiermuri romane, remanea unu fluviu evutialmente austriacu.

In acést'a situatiune se aflau lucrurile candu isbucni resbelulu din 1877 si candu interveni tratatulu din Berlin. Austri'a cerù si dobêndi cheia Dunarei de josu, insul'a Adah-Kale, precum si insarcinarea d'a regularisa fluviulu la Portile de feru: adica ea luà asupra-si d'a face se se esecute lucrarile trebuintióse spre a face se dispara obstaculele naturale, care impedica navigarea. Déca inse ea nu s'a grabitu pên' acum a face se sara stancele, care restringu albi'a Dunarii la trecerea s'a printre Carpati, caus'a ar' trebui cautata póte in interesulu ce are compani'a Austro-Ungara de navigare cu vaporu d'a lasá se subsiste nesce pedice, care prin greutatile ce presinta facu cu neputintia crearea unei societati rivale pe Dunare, si 'i asigura unu monopolu absolutu, multiamita unui servitiu completu de corabii speciale si unui personalu otelitu prin ani indelungati de servitiu. Dér' pasulu celu mai mare ce Austri'a a incercatu se'lu faca pentru a'si asigura cu totulu si pentru totdeauna una a-totu putinte preponderantia pe Dunare, a fost d'a propune comissiunii europene instituirea unei comissiuni micste, presiediuta de Austri'a si 'n care ea ar' avé votulu preponderante. Comissiunea europénа insarcinase pe trei delegaii se elaboreze unu regulamentu de navigare, de politia fluviala si de supraveghiare pentru partea Dunarii coprinsa intre Portile de feru si Galati. La 12 Maiu 1880, acesti delegati, fiindu constituiti in comitetu, in virtutea paragrafului 1 alu Protocolului No. 349, in scopulu d'a redacta unu anteproiectu, au luatu cá basa de discutiune unu studiu facutu prin ingrigirea delegatului Germaniei, si pe care 'l-au adoptatu in unanimitate, dupa ce introdusera in elu óre-cari modificari. (Nouvelle Revue)

Concursulu agricolu din Ilfovu.

Mai estragemu din raportulu ce'lu face d. A. G. Galasiescu in „Rom. Libera" despre espositiunea comìtiului agricolu din judeciulu Ilfovu urmatórele:

Dintre toti proprietarii din judeçiu acela ce a intielesu importanti'a espositiunei animaleloru domestice, singurulu este d. Constantin Blaremberg. Intr'adeveru — d-s'a a espusu din produsele Hergheliei dela Pascani iepele: „Vesta", „Favorita", „M-lle de Mirabeau", armasarii: „Ganymede" si „Apollon" si apoi o iapa de tiéra, cu patru produse ale sale, resultatu alu incrucisiarei cu armasari ànglesu si arabu. Reputatiunea cailoru sei, aci in tiéra si in strainatate chiaru, este destulu de cunoscuta si ori ce elogiuri asi voi se facu, ele voru fi prea mici, in comparatiune cu sacrificiele ce d-sa face, pentru imbunatatirea rasei cailoru in tiéra. Dela infiintiarea curseloru, pêna astadi, caii hergheliei sale i-au adusu peste 50,000 lei, recompensa minima, in comparatiune cu sacrificiele si devotamentulu ce pune personalu la realisarea ideiloru, pentru care lupta barbatesce.

Vitele espuse de d-sa, sunt la inaltimea oricarei espositiuni. Taurulu de duoi ani este splendidu si ca aspectu si ca cualitate. Asemenea si junincele sunt admirabile; eara-si unu resultatu alu incercariloru, ce d-sa continuu face pentru a ajunge si la inbunatatirea rasei viteloru. Dér' oile merinosu, dér' incrucisarea acestora, cu tigaia; dér' gainile de o frumusetia rara produse cu clocitórea artificiala, nimicu nu lasa de doritu, tóte sunt de admiratu, si nu sciu pe cine n'ar uimi.

D. Majoru Vladaianu, espusese asemenea pe „Dagmar" nascuta in tiéra, la vestit'a herghelia de la Sasca, din Moldova astadi disparuta. — Manz'a era fórte vióia atragea atentiunea privitoriloru, fiindu prin trasurile sale la inaltimea unui bunu produsu. — Principele Alexandru Stirbei a espusu si densulu duoi armasari roibi, nascuti la Bufta, unulu de 7 ani, reproducatorulu hergheliei si celulaltu de trei ani, fiiulu acestui reproducêtoru. Acesti cai ar' fi pututu figurá cu succesu la ori-ce espositiune sí medali'a ce li s'ar' decerná ar' fi bine meritata. In fine, mai era espusu unu tauru de 18 luni, anume Florea, dela proprietatea Poppesci a d-lui C. Eftimiu. — Pentru etatea lui statur'a era convenabila si cu o mai buna ingrijire publiculu ar' fi pututu distinge mai bine cualitatile lui.

Espositiunea si concursulu pluguriloru straine.

Am vorbitu deja de bun'a impressiune, ce ne a produsu instrumentele si masinele espuse de diferite fabrice din strainatate prin representantii loru, astadi vomu complectá acésta dare de séma, spunendu publicului, cà in diu'a de 30 Octobre, plugurile de tóte sistemele au fostu puse la incercare pe campi'a herestreului si cà plugurile d-lui Eckert din Berlin si cele numite universale au fostu triumfatóre. — Ele pentru o brazdare a pamentului, nu ceru nici o tractiune prea mare si ceea ce este mai avantagiosu, pentru tiér'a nóstra, potu lucrá, fara a fi conduse de unu omu specialu, deci a economisi, in timpulu muncei, braçiele unui omu, care se platesce destulu de scumpu si care se potu intrebuintia cu utilitate, in alta parte, este pentru tiér'a nostra unu avantagiu, pe care toti cultivatorii inteligenti 'lu voru aprecia. Multiumindu juriului de a fi facutu aceste esperientie, lumea credemu cà de aci inainte va sci sè 'si plaseze banii in unelte utile si solide.

Razatorile de sfecle, masinile de taiatu paiele desi sunt fórte bune, cá constructiune, sunt inse de unu modelu prea micu, pentru a puté servi celoru ce-au unu numeru dela 5—6 vite. Recolt'a treeratului gràului, fiindu deja terminata, nu s'a pututu dispune de snopi, pentru a se pune la incercare micile masini de treeratu cu mani séu cu cai. — Lucrulu, ar' oferi celu mai mare interesu pentru micii cultivatori, cari intrebuintiandu treeratulu cu cai, perdu unu timpu indelungatu si astépta adierea unui ventu. — S'a espusu asemenea masini de mana de batutu porumbulu, ele functionéza destulu de bine si remane a se sci, càtu potu lucra intr'o di spre a se stabili valórea loru de utilitate. Resultatulu acestei espositiuni, a fostu din cele mai satisfacêtóre, si din acestu concursu multe nvetiaminte si lumini au isvoritu.

Concursulu plugariloru din judetiulu Ilfovu.

Sambata 31 Octobre, dupa amédi, se fixase acestu concursu. Era o frumusetia se fi vediutu cine-va campulu, dintre rêndulu alu II-lea si scól'a de Agricultura, semanatu de plugari, cari se silea, pe càtu le sta prin putintia a'si desvêli munc'a loru. Emulatiunea era la culme, pamentulu in càteva óre fù brazdatu in tóte partile si tieranimea, vesela cá totu-dea-una, se stringeau pàlcuri, pàlcuri si mai esperti in materia de càtu ori cine si judecau meritele unulu altuia. Carrele loru ordinare, pilugurile de o constructiune in felulu loru, vitele ce le conduceau si straduinti'a ce punea fiacare la intinderea brazdei pe care amatoru de progresu nu l'ar' fi miscatu, si nu l'ar' fi facutu se'si infiga mintea si anim'a in sperenti'a cu care ne nu-

trimu de a vedé odata agricultur'a la culminatiunea ei.

Acestu concursu a fost din cele mai reusite, unii arau cu pluguri perfectionate, si cei ce se serveau cu unélt'a primitiva au inlocuitu prin dibaci'a loru imperfectiunea instrumenteloru, astfeliu in càtu juriulu a trebuitu se 'i pue pe prim'a linia pentru aratur'a facuta.

Se intielege cà toti 'si au aratatu talentele loru, si araturile ce au facutu nu au lasatu nimicu de doritu, dér' acelea ce intrecea ori-ce asteptari au fostu ale lui Mitralache din Ferbinti si Gheorge Ispasu din Hagiesci.

Impartirea recompenseloru.

Distributiunea recompenseloru celoru ce prin produsele espuse, meritau incuragiare, s'a facutu Dumineca. Acést'a era una din serbatorile cele mai populare, tieranimea din judeçiu si industriasii din capitala 'si dedesera man'a, cá se primésca fructulu osteneliloru loru. Medaliele erau de auru, argintu si bronzu, ele purtau pe o parte cuvintele: „Onóre muncei staruitóre“, pe cea-lalta efigi'a regelui, fara a se sci anulu candu s'a decernatu si de cine.... S'a decernatu asemenea mentiuni onorifice si recompense banesci, pe care Majestatea S'a Regele a tînutu a le da tieraniloru chiaru la córnele plugului.

Nu putemu indestulu laudá procedur'a Comitiului, de a desdauná banesce, pe toti acei locuitori sateni, cari au concuratu cu plugurile, càci densii, fara indoiala, au facutu unu mare sacrificiu, respundiendu la apelu, in timpulu celu mai pretiosu pentru agricultura. — Inspiratiunea, de a distribui tieranului, cá recompense, tauri si pluguri este din cele mai fericite si mai bine nimerite. Actulu este cu atàtu mai meritoru, cu càtu scimu ce difilcutati a intempinatu comitiulu, spre a 'si procurá aceste vite dintr'unulu din judetiele departate ale Moldovei. — Era o placere, se fi vediutu cine-va, satisfactiunea premiatiloru si dregostea, cu care deja tratau ei taurii séu junicele, ce li se impartise, si veseli'a, cu care se intorceau pe la caminele loru, cu carrele ornate cu bradu. — Amu fi doritu se damu aci si list'a intréga a premiatiloru, dér' fiindu-cà Comitiulu nu a imprinat'o voiu adasta publicarea ei in „Monitorulu oficialu“. — In trécatu inse vomu spune cà dd. principele Alesandru Stirbey si Constantin Blaremberg, au luatu fia-care càte o medalia de auru si de argintu.

Diverse.

(Esplorarea polului dela nordu.) „Times“ primésce din San Franciscu scirea interesanta, cà luntrile vaporului „Roger“ ce s'a trimisu cá ajutoru lui „Jeanette“ au incungiuratu tiér'a Wrangel. „Jeanette“ a plecatu de duoi ani in expediti'a polului dela nordu, care inaintéza spre poluiu nordicu de alungnlu tierei Wrangel, ce s'a crediutu a fi unu teritoriu in legatura cu continentulu. Dér' dupa ce acuma s'a constatatu prin luntrile lui „Roger“, cà in tiér'a Wrangel e o insula, se perde multu din speranti'a, cà de aci se va ajunge la polulu nordicu. Intre esploratorii nordului este unu principiu, cà numai pe o cale dealungulu tiermului se va puté ajunge mai departe spre nordu, si nu cu sanii peste ghiétia. S'a crediutu, cà se va atinge acésta tînta pe trei cali. Pe una a apucatu Sir George Vares, trecendu prin Smith-Sund si Grant-Land. S'a vediutu cà drumulu nu duce la tienta. „Jeanette“ a apucatu pe a dou'a cale acuma duoi ani, sperandu se ajunga la polu d'alungulu tierei Wrangel. Acuma „Roger“ ne arata cà nici acésta cale nu promite multu. Mai remane a treia cale: drin tiér'a Franciscu Iosifu, descoperita de expediti'a austriaca, pe ale carei urme vrea se apuce acuma Leigh-Smith cu „Eira“. D'abia la primavér'a viitóre potu sosi sciri dela Smith, ér' pêna atunci se avemu rabdare! „R. W.“

(Chieltuelile pentru ból'a lui Garfield.) Va fi interesantu a afla, càtu au cerutu medicii lui Garfield pentru ostenél'a loru. Doctorii Bliss, Barness, Woodward si Reyburn, cari, cum se pare, au fostu mai antaiu insarcinati cu ingrigirea presiedintelui si pe rêndu au statu la patulu patientului, au cerutu pentru 42 dîle càte 100 dolari de dî, deci toti impreuna 16,000 dolari. Doctoru Agnew face unu contu de 32,000 dolari pentru visitele, consultatiile si operatiile sale. Dr. Hamilton cere totu acésta suma. Déca Senatulu va acordá aceste cereri: atunci ból'a presiedintelui costa pe statu bagatel'a sumusióra de 82,000 dolari, séu 16—17 mii lire sterlinge.

(O cruda resbunare.) Diarulu „Armoni'a“ din Têrgoviste spune, ca in satulu Resvadu fiic'a chiaburului de acolo Ionitia Alecu placù fórte multu servitoriului acestuia Gheorghe Maghiran tîganu de soiu. Amorulu crescêndu, acestu din urma se decide a furá pe frumós'a lui iubita, cu intentiunea de a-o luá in casatoria si a se imbogati astu-feliu. Elu reusiesce a face pe fata se consimtia la realisarea scopului lui. Ei plecara dér' la Bratesci. Fericirea tînù numai trei dîle si o cruda resbunare asteptá pe bietulu tîganu. In adeveru, parintele, lipsitu de uniculu lui copilu, trimite la Bratesci se aduca pe seducêtoru si pe sedus'a. Celu d'antaiu a platitu fórte scumpu trecêtorea fericire. Elu a fostu batutu crancenu, i s'au rasu mustatiele, sprancenile, céf'a si o parte laterala a capului; in acést'a operatiune s'au servitu de gazu in locu de sapunu si de o custura netaiósa in locu de briciu. 'I au crestatu o ureche, s'au incercatu a-i taia limb'a si . . . alte parti ale corpului, dér' n'au isbutitu. L'au silitu se bea 200 dramuri de gazu si apoi vinu cu cenusie. In fine voindu se 'lu omóre, l'au tàritu pêna in gàrla, aci inse tîganulu reusiesce se scape din manile acestoru fiere selbatice, care tóte suntu date pe màn'a justitiei. Fapt'a pacientului este reprobabila si condamnabila, dér' nu traimu in o tiér'a barbara pentru cá fia-care se ne facemu dreptate si mai cu séma in unu modu atàtu de neomenosu si selbaticu. Suntemu siguri, cà justitia va sci se resbune moralitatea publica, lovita atàtu de tare de chiaburulu din Rasvadu si de ómenii sei.“

Notitie bibliografice.

AVISU

càtra preaveneratulu Cleru romanu.

In anulu trecutu 1880. am espedatu p. o. Domni protopopi romani din Transilvani'a si Ungari'a cóle de prenumeratiune la opulu: **„Indreptariu practicu pentru pastorii sufletesci,“** sperandu, cà acelu opu 'lu voiu poté dá sub tipariu inca in acelu anu, inse stramutandu-me din Gherl'a la parochia, cuprinsu cu alte agende, abi'a acum potu anuntia, cumcà acelu opu 'lu voiu dá càtu de curendu sub tipariu.

Dreptu aceea rogu pe toti acei p. o. Dni, cari posiedu cóle de prenumeratiune, se âiba bunatate a le face se circule si a recomendá acelu opu folositoriu parochiloru, cu atàtu mai inadinsu, cà va cuprinde pre langa cele espuse in cólele de prenumeratiune in estrasu tóte legile mai momentuóse dela anulu 1770 pêna la 1881, edate pentru regularea causeloru bisericesci.

Scimu, càte confusiuni, càta dauna si nefericìri se intempla din necunóscerea statuteloru diecesane si a legiloru, cari privescu biseric'a, scól'a si causele nóstre preotiesci. E dreptu, cà acele statute si legi la tempulu seu din candu in candu s'au comunicatu si se comunica cu Clerulu prin cercularia episcopesci, inse, dorere, acele cercularia nu se pastréza cum s'ar' cuveni, si déca se afla si tóte, trebue resfoite pêna afli ce vrei se scí.

Noi Clerulu romanu n'avemu manuale, cum are d. e. Clerulu francesu asié numitele statuta dioecesana séu cum este opuln A.-eppului Haynald „statuta A.-dioecesis Colocensis“, care te indrépta, cà in anumite cause, ce ai de a face, cum ai de a procede.

Dreptu aceea atragu atentiunea Ven. Cleru romanu la opulu, care voiescu a'lu edá, si care cuprindiendu statute si legi e menitu a usiurá diregatori'a preotiésca, si rogu pre fratii preoti se 'mi sucurga cu spriginulu loru materialu si sè se prenumere la densulu, deórace opulu fiindu voluminosu la 50 cóle in tipariu si pretiulu de prenumeratiune moderatu de 2 fl. pentru esemplariu, nu voiu póte tipari mai multe esemplaria decàtu e numerulu prenumerantiloru.

Cólele de prenumeratiune pen'acuma primite le pastréza, ér' celea de acum tramitiande precum si insinuarile de prenumeratiune (banii de prenumeratiune ii voiu cere dupa espedarea opului) me rogu a se tramite celu mai tardiiu pen' la finea lunei Decembre a. c. la subscrisulu in Satu-Siugatagu. (Falu-Sugatag p. u. Akna-Sugatag Máramaros.)

Titu Budu,
parochu, asessore consistorialu si viceprotopopu onorariu.

(„Studiu din economi'a nationala.“) Brosiur'a amintita in numerulu de Dumínec'a trecuta (124) sub titlulu acest'a este publicata de Petra Petrescu in Sibiiu, dela cáre se si póte procurá.

Lista

contribuentiloru la fondulu de premiare alu espositiunei romane din Sibiiu.

(Urmare si fine.)

Colectatii prin d-lu Dr. Nic. Oncu, adv. Arad: (73 fl. 50 cr.) Ioan Metianu, episcopu, Arad 25 fl., Ioan Belesiu, adv., Arad 1 fl., Petru Suciu, ingineru, Arad 1 fl., Ioana Goldisiu preoteasa, Arad 2 fl., Iosif Botta, adv., Arad 2 fl., Terentiu Ratiu, adv., Arad 1 fl., George Purcariu, comptabilu, Arad 1 fl., I. M. Campianu, adv., Arad 1 fl., Vasile Pap, adv., Arad 1 fl., George Lazar, advocatu, Arad 2 fl., Gerasimu Serbu, notariu, Arad 2 fl., Ignatiu Pap, secretariu, Arad 1 fl., L. Tescula, prof., Arad 1 fl., Aug. Hamsa, asesoru cons. Arad 1 fl., Dr. Atan. Sandor, prof, emer., Arad 4 fl. I. Moldovanu, ases. cons. Arad 1 fl., Teodor Pap, proprietariu, Arad 1 fl., Const. Gurban, protopresbiter, Arad 1 fl., I. Domsia, parochu, Arad 1 fl., Petru Tissu, adv. Arad 1 fl., Blasiu Codnar, invetiatoru, Arad 1 fl., Dr. Dim. G. Selcelanu, Arad 50 cr., Ioan Ghibu, prof., Arad 1 fl., George Feher, adv., Arad 1 fl. Catarina Paguba, Arad 1 fl., Ioan Pap, protopresb., Arad 2 fl., Ioan Belle, notariu, Arad 1 fl., Georgiu Mladia, not. ad., Arad 1 fl. Aureliu Suciu, adv., Arad 1 fl., A. Suricescu, not., Arad 1 fl., Stefan Antonescu, pretoru, Arad 2 fl., Dr. I. Pap, adv, Arad 1 fl., Stefan Opreanu, parochu, Arad 1 fl., Fr. Butiurca, not. Arad 2 fl., N. N. 2 fl., George Dogariu, propr. Arad 2 fl., Ioan Suciu, propr. 2 fl., Dr. N. Oncu, adv. 1 fl., Alex. Tordosianu, protopresb. A. Iulia (colectantu) 6 fl., G. P. 2 lire tur., Iosif Gall, propr. marc, Budapest'a. 100 frcs., Daniil Gal, not. cercualu, Secuieu 15 fl., Societatea de mine „Concordia“, Bucium, 25 fl. Sum'a totala 331 fl. 25 #, 120 frcs., 3 imperiali, 2 lire turcesci si 2 taleri.

Sibiiu, 10 Novembre 1881.

Comitetulu espositiunei:

Parteniu Cosma, presiedinte. Eugen Brote, secretariu.

Cursulu de Bucuresci
dela 5/17 Novembre 1881.

Valori	Scadenti'a Cupóneloru	Cumpera	Vinde
5% Rent'a Romana	1 Apr. 1. Oct.	88.3/4	89.3/4
6% Oblig. de Stat. convert. rurale	23 Apr. 23 Oct.	98.—	99.—
8% Oblig. domeniale 1871 .	1 Ian. 1 Iul.	—.—	—.—
6% Oblig. càiloru fer. rom.	1 Iuliu	102 —	103.—
7% Scrisuri funciare rurale	1 Iul. 1 Ian.	101.3/4	102.3/4
7% „ „ urbane	idem	101.1/2	102.1/2
8% Imprum. municipalu . .	idem	105.—	106.—
Oblig. casei de pensiune (lei 300, dobênda 10 lei). . .	1 Maiu 1 Nov.	220.—	228.—
Losuri municipale (20 lei) . .	cu premie	28.1/2	29.1/2
Act. Bancei Nationale rom. . .	1 Ian. 1 Iul.	1660	1709
Auru contra argintu		1.—	1.—
Auru contra bilete hipotec. .		1.—	1.—
Auru contra bil. de Banca nat		1.—	1.—
Florini Val. Austr.		2.14—	2.14 3/4

Cursulu la burs'a de Vien'a
din 18 Novembre st. n. 1881.

Rent'a de auru ungara	119.60	Imprumutulu cu premiu ung. . . .	125.25
Imprumutulu cailoru ferate ungare . .	132 75	Losurile p. regularea Tisei si a Segedin.	112.70
Amortisarea datoriei cailoru ferate de ostu ung. (1-a emissiune)	91.25	Rent'a de harthia aust.	76.90
dto. (II-a emissiune)	109.—	„ de argintu „ .	77.85
dto. (III-a emissiune)	97.—	„ de auru „	93.65
Bonuri rurale ungare	99 —	Losurile din 1860 .	133.—
dto. cu cl. de sortare	98.50	Actiunile bancei austr.-ungare . . .	833.—
Bonuri rurale Banat-Timis. . . .	98.50	„ bancei de creditu ungare . . .	360.50
dto. cu cl. de sortare	97.50	„ bancei de creditu austriace . . .	362 80
Bonuri rurale transilvane	98 75	Argintulu	—.—
„ croato-slav. . . .	99.50	Galbini imperatesci .	5 59
Despagubirea p. dijm'a de vinu ung. . .	96.25	Napoleond'ori . .	9.38
		Marci 100 imp. germ. .	75 95
		Londr'a. . .	118.40

Editoru: Iacobu Muresianu.
Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.
Tipografi'a: Ioanu Gött si fiiu Henricu.